

REGISTERBLAD

Namn och datum: H Öhrling (990219), G Nordin (990225)

Område av riksintresse för naturvård i Västernorrlands län

Områdesnummer: NRO22053

Områdesnamn: Ramsele terrass- och niplandskap

Kommun: Sollefteå kommun

Kartblad: 20 G SO, 19 G NO

Läge: 19G9G 0C0J

Area: ca 3 900 ha totalt

Naturgeografisk region: 28a. Sydligt boreala kuperade områden; Medelpad och Höga Kusten i Ångermanland.30a. Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden.

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Faxälven

Agrara kulturlandskapsregioner: 14

Landskapsformer: Vågig bergkullterräng med relativ höjd över 100 m.

Riksvärde

Nipor, raviner		
Odlingslandskap	Naturbetesmark	Flora
	Äng	Flora

Värdeomdöme:

Nip-ravinlandskapet vid Faxälven i Ramsele har ett utomordentligt högt skyddsvärde för landskapsbilden och studiet av geologiska processer. Representativt odlingslandskap med nipor och terrasser finns bl a i Tynnerås by med omfattande naturbetesmarker som utgörs av öppen hagmark och betad sötvattenstrandäng.

I Nässjö finns representativa ängar som utgörs av hackslått. Artrik flora med bl a nipsippa samt sällsynta ängssvampar som hårig jordtunga och grålila vaxing. Nipsippan är utrotningshotad i Sverige och utsedd till ansvarsart för Västernorrlands län.

Huvudkriterier:

- A. Områden med framstående exempel på landskapstyper eller naturtyper eller kombinationer av naturtyper, som särskilt väl visar landskapets utveckling samt processer och naturlig utveckling i olika ekologiska system såväl på land som i vatten
- C. Områden med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter
- D. Områden med mycket rik flora/fauna

Stödkriterier: Storlek, mångformighet, kontinuitet, representativitet, raritet, funktion.

Förutsättningar för bevarande:

Fortsatt jordbruk med åkerbruk, betesdrift och skötsel av ängsmarker. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. Naturvårdsinriktat skogsbruk. Områdets värden kan främst påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruks-/betesdrift, skogsplantering på jordbruksmark, bebyggelse, täkter samt lednings- och vägdragningar.

Säkerställande

Nipsippan är fridlyst i länet. Ängsmarken med nipsippa i Nässjö är naturreservat (MB 7 kap 4§) sedan 1998.

Områdets huvuddrag:

Smal odlingsbygd belägen i vackert terrass- och trappstegslandskap utefter Faxälvens dalgång. Älven är här mycket smal och har skurit sig djupt ned i de lösa avlagringarna och mejslat ut de branta nipbildningar som är så typiska för detta älvparti. Den brukade marken ligger på terrasser högt ovan älven och åtskilda av branta raviner och nipor. Tidigare nyttjades nipor och raviner till ängsmark och bete. Numera är de flesta beväxta med löv- och blandskogar. Ravinerna har ofta en yppig vegetation med arter som t ex strutbräken och stormhatt.

I Tynnerås finns en stor naturbetesmark med höga bevarandevärden som består av cirka sex hektar öppen hagmark och betad sötvattenstrandäng. Vanliga vegetationstyper är rödvenäng, skogsnävaäng, gräs-lågstarräng och högstarräng. Bland de hävdgynnade arterna finns revfibbla, kattfot, ormrot, ängsskallra, rödkämpar och låsbräken.

Två representativa ängar i form av hackslått finns i Nässjö by. Vanliga vegetationstyper är kruståtelhed, rödvenäng, örtrik friskäng och skogsnävaäng. Här förekommer arter som nipsippa, kattfot, låsbräken, revfibbla, slätterfibbla, fjälltimotej, ormrot och backruta. Även artrik svampflora med arter som ängsvaxing, gulvaxing, fjällig jordtunga. Mer sällsynta ängssvampar som finns är hårig jordtunga och grålila vaxing.

Nipsippan är mycket sällsynt i Norden och förekommer bara inom ett begränsat område i Finland, på Gotland och i Ramsele. I Ramsele växer nipsippan i tallskog och på gammal ängsmark inom några begränsade områden. Växtplatserna är rester av en mer utbredd förekomst i övre Ådalen under slutet av 1800-talet (Helgum, Ed, Näsåker, Resele). Nipsippan vill ha ett öppet, solbelyst och torrt läge, där snön smälter bort tidigt. Blomningen sker i andra halvan av maj och börjar alltid i de solexponerade niporna. Där är nipsippan oftast överblommad när blomningen kommer igång på övriga växtlokaler.

Anmärkningar:

Delar av området ingår i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt nummer 8309, 8310 och 8313) och i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Ä-H-id: 83-156, -159, -160, -161.

Referenser:

Guvå L 1971. Naturvårdsinventering i Västernorrlands län. Del 2. Ångermanland, Ådalen.
Lundqvist, J A G 1977. Nipsippan, *Anemone patens*, i Ångermanland. Svensk Botanisk Tidskrift 71:295-301. (Med övrig litteratur angiven.)
Lundqvist, J, 1987: Beskrivning till jordartskartan över Västernorrlands län och förutvarande Fjällsjö k:n. Sveriges geologiska undersökning, ser. Ca nr 55.
Länsstyrelsen i Västernorrlands län, 1993: Program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden. Länsstyrelsen 93:1. Härnösand.
Länsstyrelsen i Västernorrlands län, 1992: Ängs- och hagmarker i Västernorrlands län - del 2 Ångermanland. Länsstyrelsen. Härnösand.
Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm.